

QR-КОДИ В НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В МЕДИЧНОМУ ВИШІ

Лещенко Тетяна Олександрівна

Полтавський державний медичний університет, кандидат філологічних наук,
доцент, завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки,
tetyana.57@ukr.net

Жовнір Марина Миколаївна

Полтавський державний медичний університет, кандидат філологічних наук,
викладач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки,
m.zhornir@gmail.com

Зростання вимог до інноваційних компетенцій у всіх сферах, особливо в освітній, потребує нових вимірів аналізу навчально-виховного процесу, кожного дидактичного поняття, категорії, факту і явища. Тому нині стрімко розширюються перспективи переформатування стандартів узвичаєного алгоритму взаємодії викладача і студента в оновлених умовах. Спостерігаємо *ефективне впровадження* надсучасних освітніх технологій, покликаних сприяти активізації студентської суб'єктності, послідовності в навчанні, розкриттю особистісного потенціалу, саморозвитку, стимуляції пошукової діяльності, систематизації навчання й упорядкуванню засвоєних знань.

Освітні реалії сьогодення, маркіровані употужненням віртуального простору і його проникненням у всі соціумні сфери, переконують у тому, що мобільне навчання поступово перетворюється на своєрідну парадигму, на основі якої виформовується освітнє середовище нового покоління. Істотними перевагами імплементації елементів мобільного інформаційно-освітнього середовища у викладання вважаємо компактність гаджетів, інтерактивність дистанційого навчання, зручність використання послуг мобільного інтернету, його якість, можливість динамічного генерування теоретичного й практичного матеріалу, урізноманітнення контексту навчання і способів використання мобільних пристроїв / додатків тощо.

Якісні трансформації технічного забезпечення й доступу до інформації, необхідної для розв'язання обов'язкових

практичних завдань, організаційних питань, проблемних ситуацій, також сприяють безперешкодному доступу всіх учасників навчального процесу до інформаційного контенту будь-де й будь-коли. Для максимального спрощення трансляції навчальних даних, їх отримання, поширення й заощадження часу здобувачі вищої освіти активно послуговуються програмами для сканування штрихових кодів. Ця технологія дає змогу відтворити мультимедійну інформацію на екрані будь-якого сучасного гаджета.

Актуальні аспекти інформатизаційних тенденцій у освіті, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес, їхньої варіативності, призначення, особливостей і зв'язку з традиційними методами, методиками й формами навчання, висвітлено в численних науково-методичних працях світових і вітчизняних педагогів (О. Глазунова, Л. Діденко, І. Косенко, Н. Морзе, Є. Смирнова-Трибульська, І. Твердохліб, С. Якубов, G. Doran, T. Chan, J. Hwang, J. Hidasi, T. Malon, R. Morel тощо).

Суть, функції та специфіка використання QR-кодів у освітньому сегменті стали об'єктом аналізу й представників інтердисциплінарних напрямів (Т. Бондаренко, В. Бузько, І. Бутирська, І. Галузо, І. Горошкін, О. Горошкіна, М. Греб, Р. Гуревич, М. Кадемія, С. Караман, А. Мангул, Н. Морзе, Ю. Єчкало, А. Лукомський, Л. Шевченко, C. Aldea, R. Ashford, E. Cascarosa, S. Celma, C. Gimeno, K. Demir, S. Demir, R. Kaunaka, C. Sanchez-Azqueta тощо).

Незважаючи на різноплановий науковий доробок, натепер ще відсутнє комплексне дослідження двомірних штрих-кодів: вітчизняні й зарубіжні науковці зазвичай описують QR-коди в контексті використання різних мобільних технологій і розглядають їх як допоміжний засіб трансляції даних. Крім того, більшість досліджень стосуються іноземних мов. Це переконливо свідчить про актуальність і важливість усебічного міждисциплінарного розгляду QR-кодів як носіїв навчального контенту.

QR-код у освіті – у полі зору багатьох сучасних українських учених: «Серед складників мобільного

інформаційно-освітнього середовища – технології створення й розпізнавання QR-кодів – двомірних штрих-кодів, що містять певну закодовану інформацію» [1, с.84]. Попри зацікавленість питаннями швидкого доступу до зашифрованих різноформатних документів та інших джерел, які можуть бути використані для навчання й самоосвіти, на сьогодні не уніфіковано визначення QR-коду. Дослідники не окреслюють чітко і його термінологічний статус, обираючи між засобом, методом, прийомом і технологією навчання.

Вітчизняні педагоги пропонують розглядати QR-код як «елемент мобільного інформаційно-освітнього середовища» [2, с. 37], «компактний носій навчальної інформації обсягом близько трьох тисяч байт, закодованої за допомогою спеціальних програм або сервісів й графічно представленої як чорно-білий або кольоровий квадрат» [3, с. 34]. Більшість учених схильні інтерпретувати QR-коди мініатюрними носіями даних, які зберігають навчальну інформацію й уможливають оперативний доступ до неї.

Ми дефінуємо QR-код піктограмою-покликанням на певне інформаційне джерело із закодованим навчальним контентом – текстом, графікою, відео- чи аудіофайлами, завданнями, засобами унаочнення, посиланнями тощо. Практика послуговування закодованим інформаційним масивом переконує в тому, що трансльований у такий спосіб дидактичний матеріал за кілька років перетворився на своєрідний засіб навчання, який суттєво розширює й урізноманітнює пізнавально-розвивальний потенціал освітнього сегмента.

У цій праці ми апелюємо до вивчення української мови як іноземної студентами, які обрали медичний фах. Аналіз науково-методичних праць і практичний досвід роботи з QR-кодами і в навчальних аудиторіях, і в онлайн-форматі пересвідчує в їхній ефективності: миттєва трансляція теоретичного матеріалу, ретельно відібраного з урахуванням принципів новизни, доступності й емоційності, стимулювання пошукової й розумової активності студентів і викладачів, урізноманітнення форм роботи з інформаційними джерелами й

масивами даних, вплив на чинник мотивації, заохочення зацікавленості навчальним предметом через отримання задоволення від самої діяльності й забезпечення позитивного емоційного тла всіх суб'єктів освітнього процесу, формування впевненості в досягненні очікуваних результатів і стійкого бажання здобувати знання в такий спосіб.

Систематичне й раціональне послуговування QR-кодами на практичних заняттях із дисципліни «Українська мова як іноземна» поступово перетворюється на особливий додаток до традиційного способу поширення теоретичного фактажу й узвичаєних шляхів моніторингу навчальних здобутків студентів. Така альтернативна форма роботи сприяє зростанню мотивації пізнавальної діяльності як засобу підвищення якості знань, умінь і навичок застосовувати мовну вправність на практиці.

Заздалегідь створивши QR-коди, скориставшись будь-яким із доступних сервісів для їх генерування (<https://qrcode.tec-it.com/ru>; <http://qrcoder.ru>; <https://www.flowcode.com>; <https://www.qr-code-generator.com>; <http://goqr.me>; <https://www.unitag.io/qrcode> тощо), пропонуємо студентам-медикам і стоматологам закодований матеріал, передовсім тематичні презентації, різноформатні текстові файли, візуальні фрагменти – фото, малюнки, схеми, таблиці, діаграми, ментальні карти, хмарини слів та ін. Розшифровуючи QR-коди, студенти отримують доступ до аудіо- й відеоконтенту – діалогів, подкастів, навчальних фільмів, вебінарів тощо.

З метою перевірки й оцінювання здобутків студента генеруємо QR-коди тематичних кросвордів, анаграм, вікторин, тестів, пазлів. До прикладу, вивчаючи основи стоматологічної термінології й фахового мовлення стоматолога, практикуємо комбіновані завдання – пропонуємо відповіді на запитання, попередньо склавши електронний пазл – ілюстрацію діалогу/тексту. Студенти охоче реагують на зміну традиційної форми роботи з навчальними текстовими фрагментами й оперативно виконують завдання, демонструють знання матеріалу й бажання експериментувати (<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1c1abbfbf5dc>).

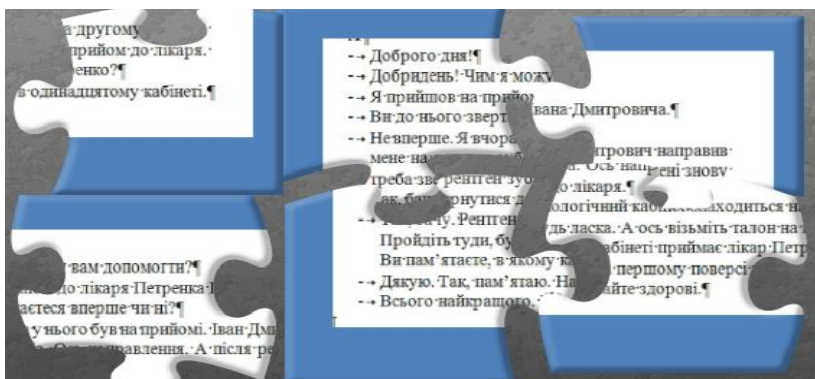

Рисунок 1 – Діалог «У лікаря-стоматолога»

Окремо зауважимо про можливість і доцільність організації QR-квестів, QR-вікторин, QR-екскурсій і QR-ігор. Алгоритм проведення вкрай простий і доступний кожному: знайди QR-код, відскануй і розкодууй запитання, дай правильні відповіді й отримай оцінку.

Ми дослухаємося до міркувань психологів і вважаємо, що запорука активного долучення до будь-якої діяльності, надто навчальної, – це наявність мотивів для її успішної реалізації. Зацікавленість здобувача освіти навчальним предметом уповні залежить від специфіки організації викладачем начального процесу, від його фахових знань, методичної вправності, дидактичної мудрості й посилюється елементами креативу.

У СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ТЕРАПЕВТИЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ: QR Challenge

Рисунок 2 – QR-квест «У стоматологічному терапевтичному відділенні»

Зацікавленість здобувача освіти навчальним предметом уповні залежить від специфіки організації викладачем начального процесу, від його фахових знань, методичної вправності, дидактичної мудрості й посилюється елементами креативу.

Сміливі експерименти з графічними покликаннями на навчальний контент сприяють посиленню студентської мотивації до вивчення української мови, системному опануванню предмета, розширенню меж взаємодії викладача й студента, залученню їх до спільної діяльності, націленої на набуття мовної, комунікативної й соціокультурної компетенцій.

Подальшу перспективу дослідження вбачаємо у створенні системи дидактичних матеріалів для роботи з іноземними студентами-медиками, які вивчають українську мову, і підвищенні загальної цифрової культури учасників навчального процесу в контексті варіативності реалізацій електронного навчання.

Список використаних джерел

1. Лещенко Т. О. Інноваційні тренди в підготовці здобувачів вищої освіти: QR-коди на заняттях із дисципліни «Українська мова як іноземна» / Т. Лещенко, М. Жовнір // Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали II міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, 25-26 березня 2021 р., Біла Церква, Україна. – Біла Церква: БНАУ, 2021. – С. 84-86.

2. Бузько В. Можливості використання QR-кодів у навчанні фізики / В. Бузько, Ю. Єчкало // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – 2016. – Вип. 10(1). – С. 112-118.

3. *Горошкіна О. М. Функції QR-кодів у структурі підручника української мови* / М. Горошкіна, М. Греб, І. Горошкін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2020. – Т.78 (4). – С. 32-46.